

Krig mot koronaviruset

Bibelsk innsikt inspirert av epidemien

Koronaviruset er en virusfamilie som forårsaker sykdom i pattedyr og fugler. De har skapt problemer i flere århundrer allerede. Den nye versjonen som vi nå bekjemper ble første gang overført til mennesker i Wuhan i Kina i slutten av 2019. Siden den gang har den vært i overskriftene til alle aviser og nyhetssendinger. I februar 2020 ga World Health Organization denne koronavirus-sykdommen det nye navnet COVID-19, og fem uker senere ble den erklært som en pandemi. Presidenter, statsministre og andre ledere er nå opptatt med å stenge landegrenser, arrangementer, butikker og skoler. De innfører restriksjoner på vår bevegelsesfrihet som man aldri noen gang tidligere har sett i fredstid. Du tenker kanskje at alt er fake news, at restriksjonene er for strenge eller kanskje for trege og for lite omfattende. Om du vil eller ikke, så er verden nå i krig mot koronaviruset! Hvordan reagerer du? Er du full av frykt eller frustrasjon? Gir din tro på Gud deg styrke i en tid med global krise? Kanskje, nå når du har mer ledig tid, kan det være nyttig å tenke på hva Bibelen sier om hvordan dårlige ting sprer seg.

Gud skapte en sammenvevd verden. Været kan påvirke våre matforsyninger. De usunne vanene til en mor kan påvirke helsen til hennes barn. Sosiale strukturer påvirker vår kapasitet til å nyte livet. Du og jeg kan være en velsignelse eller en byrde på menneskene rundt oss. Ulike former for sykdom er ikke noe nytt, og det er heller ikke deres evne til å spre seg fra en person til en annen. For 3500 år siden ga Gud instruksjoner til Moses om hvordan han skulle beskytte Israels folk mot smittsom sykdom. Herren Jesus og apostlene Paulus og Johannes gjorde også oppmerksom på ulike typer «virus» og oppfordret oss til å ta dem alvorlig. Her inviterer jeg deg til å se på syv punkter med praktisk innsikt fra Bibelen.

1. Moses: Vær på vakt, dårlige ting sprer seg

I 3. Mosebok kapittel 13 og 14 finner vi klare instruksjoner om hvordan man kan unngå spredning av spedalskhet og andre infeksjoner blant israelittene. Hver israelitt skulle holde øynene åpne og være på vakt. Det faktum at de var Guds utvalgte folk og at Gud selv var deres helbreder (Salme 91, 2. Mosebok 15,26) kunne ikke automatisk beskytte dem fra alle infeksjoner og sykdommer. Gjennom Moses ga Gud dem en oppskrift å følge for å begrense spredning av dårlige ting blant dem. Dersom en israelitt eller noen i hans familie fikk mistanke om at han eller hun var infisert, skulle de ikke gjemme seg, heller ikke få panikk, men de måtte vise seg fram for presten. Han skulle se nøye på den smittede del av kroppen eller klesplagget. Dersom det var tvil, skulle personen eller objektet bli plassert i isolasjon i 7 dager. Dersom det fortsatt var tvil, nye syv dager. 14 dager i karantene, akkurat som med koronaviruset i dag.

De siste dagene, via sosiale medier, har vi fått informasjon til å hjelpe oss å skille mellom influensasymptomer og koronavirus-symptomer. Vi ønsker alle å få en avklaring. Vi liker ikke å leve med usikkerhet. Usikkerhet er god jord for at frykt vokser. Når vi er redde, kan vi bli veldig uvennlige, til og med harde mot «mistenkte» virusbærere. I januar følte mange hollendere med asiatisk bakgrunn at de ble trakassert og marginalisert her i Holland. Fordi viruset spredte seg i Kina, var det mange i Holland som unngikk kinesiske restauranter! At vi har slike bibelske oppskrifter for å bekjempe smitte lærer

meg to ting: 1) at å være kristen gjør meg ikke immun mot virus og derfor må jeg respektere nasjonale retningslinjer, og 2) at jeg skal holde tilbake mitt naturlige instinkt om å legge skyld på «potensielle» smittebærere uten skikkelig og nøye undersøkelse. Siden dårlige ting kan smitte, vil det være bra for oss alle om oppskriften for å bekjempe smitte blir fulgt.

2. Moses: «Vær radikal, også når det smerter»

Oppskriften i Moseloven på å begrense spredning av smittsomme sykdommer var radikal. Dersom det var smitte, ble ting ødelagt og personer utestengt. Dersom det var tvil, var det først karantene. Midlertidig isolasjon var nødvendig for å avklare om personen var frisk eller ikke. Dersom et klesstykke var smittet, måtte det brennes (3. Mosebok 13,52). Dersom en gryte var smittet, måtte den ødelegges (3. Mosebok 15,12). Dersom en person var smittet, måtte han eller hun utestenges fra samfunnet (3. Mosebok 13,45). Vi kan forestille oss at noen ganger var det verdifull keramikk og dyre klær som ble knust eller brent. Denne radikale tilnærming hadde en pris. Kan du forestille deg smerten det var når et familiemedlem ble erklært «uren» og nektet å komme hjem? Radikal handling er som regel smertefull. Men noen ganger er det nødvendig for samfunnets beste. Kanskje noen av dødsstraffene som Gud ga i Det gamle testamentet også kan bli forstått på den måten, som en radikal måte å stanse spredningen av alvorlig oppførsel. Han ikke ønsket å se blant Guds folk.

Karantene: Ordet 'karantene' inkluderer ordet førti. Det betyr 'førti dager', perioden et skip måtte vente utenfor en havn dersom det var mistanke om at det var smittsom sykdom om bord. Denne praksis ble vanlig under Svartedauden på 1300- og 1400-tallet. Denne epidemien utryddet omkring 30 prosent av Europas befolkning. Førti dager eller førti år blir flere ganger brukt i Bibelen for å beskrive en prøveperiode. Tenk på følgende eksempler med 'førti dager': Etter førti dager åpnet Noah vinduet i arken og slapp ut en ravn (1. Mosebok 8,6-7). Israelittene ble etterlatt uten deres leder Moses i førti dager (2. Mosebok 24,18). De tolv speiderne utforsket det lovede landet i førti dager (4. Mosebok 13,25). Goliat provoserte Israels folk i førti dager (1. Sam. 17,16). Jonas talte til byen Ninive i førti dager (Jona 3,4). Herren Jesus ble fristet av Satan i ørkenen i førti dager (Mark. 1,13). Etter sin oppstandelse gjorde han seg synlig for sine tvilende etterfølgere i førti dager (Ap.gj. 1,3). Dersom du tror at du er frisk, men må holde deg i karantene, ikke bli for frustrert eller negativ. Den strenge adskillelsen fra mulige smittebærere, i 7 dager, 14 dager, 40 dager eller lenger, er et nødvendig tiltak for å hindre spredningen av et virus. Du blir spurt om å betale en pris for hele samfunnets beste.

3. Jesus: 'I Guds rike er det også ting som sprer seg'

Da han beskrev Guds rike (eller himmelen) sa Herren Jesus: «Det kan lignede med en surdeig som en kvinne la inn i tre mål mel, så det hele til slutt var gjennomsyret» (Lukas 13,21). Hva representerer surdeigen i denne lignelsen? Jesus forklarer det ikke. Noen optimistiske bibeltolkere sammenligner melet med verden og surdeigen med evangeliet. De mener at lignelsen illustrerer hvordan evangeliet langsomt og stille sprer seg ut til hele verden. Kanskje er det en lignende tanke Jesus uttrykker med «dere er verdens salt». Andre assosierer melet med kristenheten, og foreslår at lignelsen illustrer hvordan ondskap og korrupsjon i det stille sprer seg i kristenheten. Samme hvilken tolkning du velger, er det klart at det pågår spredning i Guds rike. Og derfor er det nødvendig med forsiktighet. Måten vi lever livene våre på påvirker menneskene rundt oss. Hva sprer du og jeg?

I Det gamle testamentet representerte surdeig noe negativt. Jødene skulle fjerne alle rester av gjær fra husene sine før de skulle feire påske (2. Mosebok 12,15). På annet sted i Herren Jesu lære, advarer han sine disipler om å passe seg og ta seg i vare for surdeigen til fariseerne og saddukeerne. Han forklarer deretter at surdeigen er deres «lære» (Matteus 16,6 og 12). I Lukas 12,1 sier han at surdeigen til fariseerne er «hykleriet». I Markus 8,15 snakker han om surdeigen til fariseerne og Herodes, men forklarer det ikke. Sannsynligvis er det brukt også her til å representere feil lære, hykleri og kanskje

den umoralske livsstilen til Herodes (en offentlig skam, en dårlig påvirkning på det jødiske samfunnet). Dersom vi ser en kobling mellom disse forklaringene til Jesus og lignelsen om Guds rike, kan vi på godt grunnlag konkludere at dårlig lære, hykleri og umoralsk livsstil kan spre seg som en surdeig i melet og smitte det kristne fellesskapet. Vi gjør klokt i å ta Herrens advarsel til hjertet: «vær forsiktig... vær på vakt mot surdeigen». Vi må være på vakt, fordi det onde som vi tillater å komme inn i våre hjem, våre hjerter og våre menigheter vil spre seg. Dårlige ting sprer seg!

4. Paulus: 'Dårlige eksempler skader fellesskapet'

I sine brev bygger apostelen Paulus videre på Jesu lære. To ganger skriver han: «Litt surdeig syrer hele deigen!» I 1. Korinterne 5 blir det brukt som en advarsel mot å ignorere kjent umoralsk oppførsel blant troende i menigheten. Vi vet alle hva som skjer i et samfunn når urett blir ignorert eller støttet. Dersom trafikkpolitiet ikke lenger gir fartsbot eller parkeringsbot, dersom skattesnytere, seksualforbrytere eller innbruddstyver blir oversett, forfaller samfunnet. Grunnen til at Paulus ga denne oppskriften til menigheter var at en kristen i Korint levde i et seksuelt umoralsk forhold og menigheten i Korint ønsket ham velkommen. Hvordan kunne det skje? For at umoralsk oppførsel skal bli akseptert i menigheten, må merkelappen «umoralsk» bli erstattet med noe akseptabelt, som for eksempel «alternativ». Så følger lære om kjærlighet og inkludering. Dersom noen i menigheten fortsatt har problemer med å akseptere eller støtte umorale, blir de minnet om at ingen er fullkomne. De får høre at menigheten, slik som Herren Jesus, skal ønske alle syndere velkommen. Men apostelen Paulus er veldig radikal når det handler om vedvarende «moralsk» surdeig: «Dere skal samles i Herren Jesu navn, og jeg skal være til stede i ånden, og vår Herre Jesu kraft er med oss. Da skal dette menneske overgis til Satan, slik at kroppen hans blir ødelagt, men ånden kan bli frelst på Herrens dag» (5,4-5). Han slutter slik: «Få da den onde bort fra dere!» (5,12). Det kan være ulike måter å gjøre dette på, men en ting er sikkert: det var forventet at lederskapet i den lokale menigheten grep inn.

For å hindre moralsk forfall skulle ikke bare lederne, men alle medlemmer av menigheten ta affære. «Det jeg mente, var at dere ikke skal omgås en som går for å være en kristen bror, men lever i hor eller er pengegrisk, dyrker avguder, er en spotter, en drukkenbolt eller en ransmann. Et slikt menneske skal dere heller ikke spise sammen med» (5,11). Selvfølgelig skal kjærlighet og nåde karakterisere vår kristne måte å gjøre ting – også når vi forsøker å gjennomføre denne bibelske oppskriften. Men dersom vi vender et blindt øye til syndig livsstil mellom kristne, vil slik oppførsel bli normal blant oss. På samme måte er en person som er smittet av koronavirus velkommen i et sykehus *som en pasient*, men ikke som en hjelper eller ansatt. Dersom han insisterer å gå rundt på sykehuset som om han ikke var smittsom, burde han bli utvist. Å utvise er vanskelig og smertefullt, men det er en kjærlighetshandling. Det vil beskytte de andre pasientene på sykehuset, og kan få den uinformerte eller stae pasienten til å forstå at han er på feil kurs.

Det er interessant å merke seg at vi ser en klar forskjell på vårt forhold med dem som er på «innsiden» (troende) og de på utsiden (ikke-kristne). Gud vil dømme de som er på «utsiden». Menigheten blir bedt om å dømme dem som er på «innsiden» (5,12-13). Dersom jeg forstår dette kapitlet korrekt, skal menigheten varmt ønske velkommen enhver ikke-troende uavhengig av hans eller hennes livsstil, men *ikke* enhver troende. Ikke-troende trenger nytt liv i Jesus. Støtte, aksept eller likegyldighet til en kristen som insisterer på sin syndige livsstil vil ødelegge fellesskapet.

5. Paulus og Johannes: 'Avslør og avvis dårlig lære'

I Galaterbrevet 5 bruker Paulus uttrykket for andre gang: Litt surdeig syrer hele deigen! (5,9). Han bruker det til å oppmuntre de kristne i Galatia til å forsvare nådens evangelium fra påvirkningen til lovisk lære. Noen lærere fra Jerusalem insisterte på at kristne skulle bli omskåret og tvunget til å følge de seremonielle lover fra Moses. Paulus argumenterte for at frelse bare ble gitt av å stole på Kristus

alene (5,2-7). Dersom disse 'ekstra betingelser' ble tolerert, ville de forurene de gode nyhetene, og denne urenheten ville spre seg blant menighetene som surdeig i en deig av mel. Det måtte stanses. Paulus forsøkte å gjøre det offentlig ved å konfrontere Peter, Barnabas og andre (Galaterne 2,11-21), ved å skrive dette brevet til menighetene i Galatia og ved å argumentere imot denne læren i menigheten i Jerusalem – som var kilden til denne avvikende læren (Ap.gj. 15). Det er tydelig av denne innsatsen og fra hans andre brev at «sunn lære» var viktig for Paulus. For mange i dag virker det som det eneste kriteriet er at «vi elsker Jesus og det føles godt». Studiet av Guds inspirerte Ord krever tid og arbeid. Noen deler er vanskelig å forstå. Noen konsepter er kanskje uklare for oss i årevis (Fil. 3,15-16). For å få utbytte av Bibelen, må vi bli overbevist om at den er Guds ord, at Han snakker til oss gjennom den og at den har autoritet over våre liv (2. Tim. 3,15-16).

I 1. Mosebok 11 leser vi at Gud skapte ulike språk for å redusere forbindelsen mellom arbeiderne i Babel. Det satte en stopper for deres trassige arbeid med tårnet. I dag er barrierene for å spre ideer lavere enn noen gang før. Språkbarrierer er redusert av gode og lett tilgjengelige oversettere. Murene mellom kristne kirkesamfunn er nå lavere enn for 50 år siden, noe som gjør det lettere å utveksle ideer. I tidligere tider måtte du få tilgang til en fysisk bok og ta deg bryet med å lese den for å forstå og absorbere en ny lære. I dag lar teknologien oss lese, lytte og følge hvert vindpust av lære på våre tv-skjermer og mobiltelefoner. Denne utviklingen kan berike vårt kristne liv, men det kan også gjøre læremessig kvalitetskontroll mer vanskelig og mer viktig. I dag kan falske lære, slik som koronaviruset, bli en pandemi i løpet av uker! Må Gud vekke vårt sinn til å dømme det vi hører på bibelsk grunnlag, enten det er forkynnerne vi lytter til online, talerne på konferanser og det som skjer i vår egen menighet – inkludert våre sangtekster. Apostelen Johannes ba også sine lesere om å avsløre og avvise falsk lære (2. Joh. 8-11). Dersom vi skal leve «den sunne lære» og gi den videre til generasjonene som følger etter oss, må vi, som apostelen Paulus og Johannes, ta oss bryet med å avsløre og avvise den dårlige læren som kommer i vår vei.

6. Jesus: 'Kanskje du er problemet!'

Når man i disse dager går i dagligvarebutikken ser man på de andre med mistanke. Kan hun være smittet? Kan han ha viruset? Vi følger de gjeldende regler og forsøker å ha 1,5 meter avstand til andre mennesker. Men har du stanset opp og tenkt om *du* kanskje er den farlige smittebæreren? Moseloven har retningslinjer for hvordan man er seremonielt ren. Dersom man rørte en død kropp, for eksempel, ble en israelitt «uren» og alle som rørte en uren ting eller person ble også uren (4. Mosebok 19). Å vaske hender, klær og serveringsutstyr ble veldig viktig. Etter som tiden gikk ble vask av hendene *for* viktig. Noen lovlærere klaget til Jesus fordi de så at noen av disiplene hans spiste med uvaskede hender (Mark. 7,1-3). Jesus forklarte: «Det som går ut fra mennesket, det gjør mennesket urent. For innenfra, fra menneskehjertet, kommer de onde tankene: hor, tyveri, mord, ekteskapsbrudd, pengejag, ondskap, svik, utskeielser, misunnelse, spott, hovmod, vettløshet. Alt dette onde kommer innenfra og gjør mennesket urent» (Mark 7,20-23).

Selvsagt er det viktig at vi er forsiktig med dårlig påvirkning utenfra. «Dårlig selskap ødelegger gode vaner» (1. Kor. 15,33). Men vårt hovedproblem kommer innenfra, det er vår egen syndige natur. Vårt hjerte er ondt. Vi selv, våre egne lengsler, drømmer og begjær er hovedhindringen for å følge Jesus. En annen gang sa Jesus: «Den som vil følge etter meg, må fornekte seg selv og ta sitt kors opp hver dag, og følge meg» (Luk. 9,23). Gjenkjenner og dømmer jeg mine egne selviske og syndige lengsler? Våre øyne ser vanligvis utover. Det er lettere å oppdage feilene og syndene til andre. Men Herren Jesus oppmuntrer oss til å starte med oss selv. «Ta først bjelken ut av ditt eget øye! Da først vil du se klart og kan ta flisen ut av din brors øye» (Mat. 7,5). Kanskje ikke andre, men du selv er problemet! Gir mine valg av livsstil en oppmuntring til andre til å følge Jesus og leve hellige liv? Fører min holdning til Skriften til at andre elsker, studerer og underordner seg Guds ord?

7. Johannes: 'Vær positiv, ta etter det gode!'

Da apostelen Johannes var en gammel mann, skrev han et kort brev til Gaius, en god venn. Gaius var en type som elsket Guds familie og i en periode hadde en menighet i sitt hjem (Rom. 16,23). Men nå var han del av en annen lokal menighet, en menighet hvor en dominant mann som het Diotrefes elsket å være «den fremste». Diotrefes snakket dårlig om Johannes og ekskluderte fra menigheten dem som motsatte seg ham selv som leder (3. Joh. 9-10). Det kunne være lett for Gaius å følge hans dårlige eksempel. Disse siste dagene er det blitt rapportert om hamstring av mat og toalettpapir i flere dagligvarebutikker. Det er en selvisk hamstring. Det er også lett for oss kristne å følge dårlige eksempler. Men Gaius motstod den fristelsen og forble positiv og aktiv: kjærlig, tjenende og gavmild mot sine brødre og søstre (3. Joh. 5). Vi kan se feil rundt oss, men ikke la det som er galt rundt oss påvirke hvordan vi lever. Vårt kall og vår driv skal være positiv: å følge Jesus, å leve for Ham! Rådet som apostelen Johannes ga til Gaius gjelder også for oss: «Min kjære, ta ikke det onde til forbilde, men det gode!» (3. Joh. 11). La oss feste våre øyne, ikke på problemene, ikke på dårlige eksempler, men på Jesus! Og så, som Gaius, fortsett med å gjøre det gode!

Både Jonatans dristige og modige initiativ og Davids drap av Goliat inspirerte og ga energi til en hel hær (1. Samuel 14 og 17). Menigheten i Tessaloniki ble etterfølgere av Paulus, Silas og Timoteus, og så ble de «et eksempel for alle dem som tror, både i Makedonia og i Akaia» (1. Tess. 1,6-7). Du og jeg, og vår lokale menighet, kan bli brukt av Gud til å inspirere og gi energi til andre. Gode ting kan også spre seg!

Konklusjon

Hvordan reagerer du på denne koronaviruskrisen? Er du redd eller frustrert? Hvordan reagerer du på den moralske og læremessige utviklingen i dine omgivelser? Minn deg selv ofte om at Gud er suveren. Ingen utvikling overrasker ham. Ja, vi kan bli kalt til å omvende oss, endre oss, være forsiktige og gjøre tiltak. Men samme hvilken fare vi står over, er livet vårt i hans hånd. «Går du gjennom vann, er jeg med deg» (Jes. 43,2). Når det gjelder menigheten, så husk at det er Guds prosjekt, og Kristus vil fortsette å bygge den (Matteus 6,18) og Han vil sikre at den blir «hellig og uten feil» (Ef. 5,27). Når vi avslutter, husk ordene til profeten Haggai da israelittene stod overfor store utfordringer: «Vær frimodig, alt folk i landet! lyder ordet fra Herren. Gå og arbeid, for jeg er med dere! lyder ordet fra Herren, Allhærs Gud... Min Ånd bor iblant dere. Frykt ikke!» (Hag. 2,3-5).

Philip Nunn

Eindhoven, Nederland

Mars 2020

Mer info: www.philipnunn.com

Oversatt til norsk 8. april 2020 av Conrad Myrland.